

ארנון יעקב

נולד ב-30.11.1925 בחיפה

התגייס לפלמ"ח ב-1941

התגייס לצבא הבריטי ב-1943

הצטרף לחבורה באיטליה ב-1946

ה ע ם נ ה ר י ם ' 0

העקורים.

כך 130 פליטים "הפכו" לחיילים יהודים בצבא-הבריטי, והגיעו לישראל, ו-130 פעילים נשארו באירופה עם ניירות של פליטים יהודים. הייתי אחד מאותה חבורה של "כפילים". נשלחתי, עם חברים נוספים מהגדוד-הראשון, עמוס פינק, זוריק דיין ויוסקה למברסקי אל שלוחת המוסד לעליה ב' באיטליה.

הגענו לאיטליה עם סיומה של פרשת "לה-ספציה". המפקדים במקום היו יהודה ארזי ועדה סירני, הצטרפנו לחבורה שכללה את: לסקה ביגר, דוד סלמון, דוד שכנר, אבו הורוביץ, יוחנן זייד, סיומה גפן, אברום שביט, מוטי הוד, אברהם יופה ואורי הורוביץ, וקבוצת מעפילים שהתנדבו לסייע במבצעי-העפלה.

פעילותי הראשונה הייתה כנהג, בהובלה של פליטים וציוד לאניות. זמן קצר לאחר מכן, עם הקמת מחנה המתנה עבור הפליטים ליד הנהר "מגרה", בצפ' איטליה, ליד "לה-ספציה", הצטרפתי אל חיים חייט, שהיה מפקד המחנה, וסייעתי בידיו. תפקידנו התבטא בהבאת האנשים מהרכבת למקום, דאגה לכלכלתם בזמן שהותם במחנה, עזרה בהתארגנות, עד יציאתם בסירות קטנות מבוקה דה מגרה אל אניות העפלה.

בכל מחזור היו בין 200 ל-300 איש, ושהייתם במחנה ארכה מספר ימים.

כמו כן עזרנו לאנשי הפל"ם להעלות את האנשים לסירות, וכן מהסירות לאניות. מדובר בפעילות מורכבת ומסובכת, שהתרחשה בלילות, לעיתים קרובות בים סוער, שמימיו קרים, כמעט קפואים, והזמן שעמד לרשותנו קצר ביותר. בסתיו 1946 נשלחתי ע"י יהודה ארזי לפקד על מחנה-המעפילים בעיירה טרדתה שבצפון איטליה.

מחנה טרדתה, היה באחריות המוסד לעליה ב', ושימש מחנה המתנה לקאת עלייה. הגעתי למקום, שהיה מבודד. מצאתי מבנה גדול, שבעבר שימש כ"ס", וכעת נמצאו בו כ-800 איש ואשה, ומספר לא גדול של ילדים. ההתארגנות במקום הייתה עפ"י שיוך תנועתי. אניה זמינה להפלגה לא נראתה באופק, והאנשים חיו את חייהם, מי במתח וחרדה ומי באדישות. היה ידוע, כי מי שהגיעו למחנה זה, עתידים

בן בכור להורי, יהושע ונחמה. בגיל שנה עברנו להתגורר בירושלים.

בהיותי בן 16, בדצמ' 41' התנדבתי לפלמ"ח. בקיץ 42' התחלתי לשרת כמגוייס בגבעת-החיים ובכפר-גלעדי עד לדצמ', שנה זו.

בינואר 43' התגייסתי לצבא-הבריטי, ולאחר תקופת אימונים בסיסיים במחנה צריפין, הוצבתי בפלוגה ב' של הגדוד-הראשון. שרתתי בארץ ובמצרים בתפקידי שמירה. בספטמבר 44, עפ"י דרישת הסוכנות היהודית להקים גוף לוחם, ובהסכמתו של צ'רצ'יל, הוקמה הבריגדה-היהודית, וצורפה אל המחנה-השמיני בצבא הבריטי. לישוב היהודי בארץ היה אינטרס פוליטי, להציג בסופה של המלחמה, כי חיילים יהודים לקחו בה חלק. גימנתי עם החיילים, שהקימו את הפלוגה המסייעת של הגדוד-הראשון, ויצאנו למצרים. התמקמנו בקרבת אלכסנדריה, במקום שנקרא: בורג-אל-ערב.

בנובמבר 1944 הפלגנו לאיטליה, בה התחלנו באימונים לקראת כניסה לחזית. במרץ עד אפריל 1945 לחמנו באיטליה, בסיוורים קרביים מול דיוויזיה גרמנית.

במאי 1945, עם סיום המלחמה, התחלתי את פרק המאבק והעשייה, באיטליה למען היהודים, ששרדו את התופת. בסתו 1945, עקב פעילות מוגברת של חיילי הבריגדה בנושא הפליטים היהודים, החליטה מפקדת הצבא-הבריטי להעבירנו למערב אירופה. שרתנו בבלגיה ובהולנד, בשמירה על מתקנים שונים. גם כאן לא פסקה הפעילות בנושא היהודי.

בקיץ 1946 שלטונות הצבא-הבריטי התחילו לחשוד, כי משהו מתחולל בחסות הבריגדה-היהודית והחליטו להחזירה לארץ-ישראל ולפרקה. החלטה זו סיכנה את המשך הפעילות למען ניצולי המחנות והעברתם לארץ-ישראל. לפיכך הוחלט, ע"י מטה ההגנה להשאיר באירופה 130 מאנשי הבריגדה וחיילים עבריים מיוחדות אחרות, להמשך הפעילות בקרב היהודים ברחבי אירופה. כדי לאפשר מימוש רעיון זה, ננקטה שיטה של בחירת "כפילים". ה"כפילים" נבחרו מקרב המעפילים במחנות-

יהודה ארזי ניסה לבדוק את האפשרות שאשאר במחנה, אולם אני רציתי לחזור ארצה, לראות את אימי. עליתי עם האנשים, אותם ליזיתי בימים קשים לאניה. הגיע הזמן לשוב הביתה. אחרי מספר ימים הגיעה האניה לבת-גלים, אך לאחר מאבק קשה עם מלחי הצי הבריטי (מאבק שהתנהל על האניה) גורשנו עם העולים לקפריסין. שהיתי בקפריסין זמן קצר, עד שהצטרפתי, לפעילי עליה אחרים ששהו במקום, ממבצע ההעפלה של האניה "שבתאי-לוז'נסקי".

הגענו לנמל חיפה, ומשם באוטובוס למחנה עתלית. במהלך נסיעת האוטובוס, ניצלתי הזדמנות, כאשר האיט ממהירותו, וחמקתי בדרכי החוצה. התייצבתי בבית סולל בונה בחיפה, אצל דוידקה נמרי, שבאותה תקופה עמד בראש המוסד לעליה ב' בארץ.

אחרי תקופה קצרה בארץ יצאתי שוב לאיטליה, בעידודו של יהודה ארזי, ששהה אז בארץ, לתקופת פעילות נוספת בעליה ד'.

חזרתי לארץ באוקטובר 1948 והתגייסתי לצה"ל. מלאתי מספר מגון של תפקידים. תפקידי האחרון היה קצין שלישות של מפקדת פיקוד הדרום. במהלך שנות השרות בצה"ל, הושאלתי למשך שלוש שנים ללשכת הקשר, מטעמם שרתתי בן השנים 64-67, בנושאי עליה, בבוקרשט. השתחררתי מצה"ל באוקטובר 1970, והתחלתי לעבוד בתעשייה האווירית.

מילאתי את התפקידים: מנהל אדמיניסטרטיבי של מפעל-מב"ת ומנהל כח-אדם ומנהל של חטיבת-בדק מטוסים. משנת 1988 ועד היום (2000) אני עובד בעמותת "עזריאל" של הג'וינט, בסיוע לנושאי עליה לישראל.

לצאת באניה הקרובה. חוסר הידיעה מתי תגיע אניה כזו סיפקה נושא לשיחות אין סופיות על סיכויי המועד הקרוב. עם בואי למחנה, החלטתי לנקוט כמה פעולות, במטרה להכניס מעט תוכן ועשייה לחיי השגרה, וכן להוציא את האנשים מאדישותם.

צריך לזכור, כי חיי האנשים במקום לא היו פשוטים. הציפייה לעליה, אחרי שנות סבל ונדודים, הפכו אותם לאדישים במידה מסוימת. נדרשה פעולה כלתי פוסקת של עידוד ודרכון, ובכך ראיתי את עיקר משימתי.

חשבתי, כי יהיה זה נכון להפעיל אותם בדרכים שונות. לדוגמה, נהגנו לקיים דיונים על ענייני התנועות אליהן השתייכו, שיחות על ארץ ישראל והחיים בקבוץ.

כמו כן הנהגתי ביקורת חדרים, שחייבה אותם לנקות את חדריהם ולסדר את החפצים, ובכל ערב קיימנו מסדר.

בחורף 1946, הגיעה סוף סוף ההוראה המיוחדת להגיע עם האנשים ל"מטופונטו", בקצה הדרומי של איטליה, ואכן בראשית 1947 יצאנו כרכבת לנסיעה מייגעת ביותר. עברו כמעט 24 שעות עד שהגענו לנקודת היעד. היה זה מקום מרוחק ומבודד, על חוף הים, מספר כיתנים עזובים היו מפוזרים בשטח, ואנחנו הקמנו "מחנה נופש", ששימש את האנשים להמתנה נוספת ומורטת עצבים. התנאים במקום היו קשים מאלה שידעו בטרדתה.

רק במחצית השניה של פברואר 47 הגיעה משבדיה האניה "אולואה", ששמה הוסב לאניית-ההגנה "חיים-ארלוזורוב". על האניה נמצאו כמה מאות מעפילים, בעיקר בנות. האניה בפיקודו של ארתור, הלא הוא ליוכה אליאכ, הופנתה ע"י מפקדת המוסד לעליה ב' למטופונטו, כדי לצרף אליה את אנשי טרדתה, בדרכה לארץ ישראל.

מחנה העליה ב-"טרדתה" דרכו עברו אלפי מעפילים לקראת עלייתם לארץ